

Aan Provinciale Staten

Datum : **13 FEB. 2019**
Documentnr. : 2019-010.700/7/A.27
Dossiernummer : K13561
Behandeld door : A. Sibma
Telefoonnummer : (050) 752 7212
Antwoord op :
Bijlage :
Onderwerp : Besturing van de versterkingsoperatie

Geachte dames en heren,

Aanleiding

Op 12 december 2018 heeft u in de Commissie bestuur, financiën en veiligheid gesproken over het Plan van Aanpak versterkingsopgave. Op verzoek van de fractie van D66 heeft gedeputeerde Eikenaar toegezegd u te zullen informeren over de governance van de versterkingsoperatie. In deze brief gaan wij hierop in. Wanneer wij spreken van governance ofwel besturing doelen wij op het bestuur, de verdeling van verantwoordelijkheden en taken die nodig zijn voor de versterkingsoperatie.

Eerdere behandeling in PS

Met een [brief](#) van 5 oktober 2018 (2018-066.506/40) bent u geïnformeerd over de bestuurlijke afspraken die op 20 september 2018 zijn gemaakt tussen de regionale overheden en het Rijk over de versterkingsopgave. Deze afspraken zijn gemaakt met het doel om de stagnerende versterking vlot te trekken en in uitvoering te komen. Bij [brief](#) van 22 november 2018 (2018-080.206/47) hebben wij u het Plan van Aanpak voor de versterkingsopgave aangeboden. Deze brief is op verzoek van de fractie van D66 besproken in de [Commissie](#) bestuur, financiën en veiligheid op 12 december 2018 (agendapunt 7f).

Rol en bevoegdheden PS in deze fase

Deze brief ontvangt u ter informatie.

Vervolg

In het Bestuurlijk Overleg van 20 september 2018 zijn de [uitgangspunten](#) voor de publieke besturing van versterking vastgesteld en is opdracht gegeven aan een ambtelijke werkgroep van Rijk, regionale overheden, maatschappelijke organisaties en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) om met een voorstel te komen. Op 15 november 2018 is in een informeel, bestuurlijk overleg tussen Rijk en de regionale overheden wederom gesproken over de besturing van de versterking. Gebleken is dat verschil van inzicht bestaat over met name twee punten. Het gaat hierbij allereerst om de taken van een in te stellen, onafhankelijk instituut dat toetst of gebouwen aan de veiligheidsnorm (10-5 Meijdam) voldoen. Daarnaast gaat het om de vraag wie de uitvoeringsorganisatie - de huidige NCG - aanstuurt.

Over de twee hiervoor genoemde punten zou worden gesproken tijdens het bestuurlijke overleg van 24 januari 2019. Dit overleg is vanwege ziekte van de minister van EZK niet doorgegaan. Een nieuw overleg wordt op korte termijn gepland. Het is de bedoeling dan tot een akkoord op hoofdlijnen te komen, dat vervolgens kan worden uitgewerkt en waarover kan worden besloten in de colleges, raden en uw Staten.

In een nieuw besturingsmodel voor de versterkingsoperatie hebben de Tweede Kamer, de gemeenteraden en uw Staten uiteraard een rol. In de optiek van de regionale overheden moeten gemeenten (college van burgemeester en wethouders of de gemeenteraad) opdrachtgever zijn voor de uitvoering van hun eigen versterkingsplan. Omdat de regionale overheden van mening zijn dat de aansturing van de uitvoeringsorganisatie gezamenlijk moet plaatsvinden, door het Rijk én de regionale overheden, is er ook daarbij een rol weggelegd voor de gemeenteraden en uw Staten. De rol van uw Staten en de gemeenteraden zal worden uitgewerkt zodra duidelijkheid bestaat over de hierboven genoemde punten.

Extern betrokkenen

Een voorstel voor een nieuw besturingsmodel voor de versterkingsoperatie wordt uitgewerkt door een ambtelijke werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de regionale overheden, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de maatschappelijke organisaties (Groninger Bodem Beweging en Gasberaad) en NCG. Op bestuurlijk niveau vindt tussen voornoemde partijen eveneens afstemming en overleg plaats.

Nadere toelichting

Wet minimalisering gaswinning

Met de Wet minimalisering gaswinning zijn de hoogte van de winning en in het verlengde daarvan ook de zorgplicht en de bijbehorende versterking in het publieke domein ondergebracht. De verplichting om gebouwen te versterken in het kader van de veiligheid ligt sinds deze wet bij de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en niet langer bij de NAM. De NAM is in de nieuwe versterkingsaanpak alleen nog verantwoordelijk voor het dragen van de kosten van de versterking.

Zoals hiervoor is aangegeven wordt de versterkingsoperatie publiek ingericht, waarbij de NAM in de praktijk alleen nog een financiële verplichting draagt. Om voorgaande te realiseren is wetgeving vereist. De minister van EZK wil deze wet versterken graag zo spoedig mogelijk ter consultatie voorleggen. Vooruitlopend daarop is op 22 november 2018 een [overeenkomst](#) gesloten tussen de Staat en NAM. Uitgangspunt van deze overeenkomst is dat de minister van EZK verantwoordelijk is voor de veiligheid en dat de daaruit voortvloeiende versterkingsuitgaven voor rekening van NAM komen. Verwezen wordt naar de [brief](#) van de minister van EZK aan de Tweede Kamer hierover.

Overleg Rijk en regio

Zoals hiervoor is aangegeven zijn de [uitgangspunten](#) voor de publieke besturing van versterking in het Bestuurlijk Overleg van 20 september 2018 vastgesteld. Afgesproken is onder andere dat de betrokken gemeenten, de provincie en het Rijk gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het uitvoeringsbeleid en de communicatie rond de versterking en dat de gemeenten en provincie - binnen de kaders van veiligheid - aan zet zijn bij ruimtelijke keuzes. Daarnaast is vastgelegd dat de lokale stuurgroepen een regisserende rol hebben bij de versterking en dat bij de versterking van individuele woningen wordt niet 'over' maar vooral 'met' woningeigenaren gesproken. Verder is bijvoorbeeld vastgelegd dat alle kosten die worden gemaakt vanuit veiligheidsperspectief of op basis van bestuurlijke afspraken, worden vergoed door het Rijk en dat het Rijk verantwoordelijk is voor het verhaal van de kosten aan 'de achterdeur', op de NAM. Over de vraag welke kosten vallen onder de versterking - 'kosten gemaakt vanuit veiligheidsperspectief' - zijn wij nog in gesprek met de minister van EZK. Een ambtelijke werkgroep werkt aan een voorstel voor een nieuw besturingsmodel. De versterkingsoperatie heeft met name grote invloed op de taken en bevoegdheden van gemeenten. Wij ondersteunen de gemeenten bij de uitvoering van de versterkingsoperatie. In het uiteindelijke voorstel voor een nieuw besturingsmodel wordt uitgewerkt wie waarover beslist, wat de rol van Tweede Kamer, raden en uw Staten is en wat de juridische positie is van inwoners (bv. t.a.v. bezwaar en beroep). Voordat dit nieuwe model kan worden uitgewerkt, moet een aantal discussiepunten worden beslecht. Over de volgende twee punten bestaat verschil van mening tussen Rijk en regio.

- Taken onafhankelijk instituut

Allereerst gaat het hierbij om de taak van een in te stellen, onafhankelijk, instituut. Het is de bedoeling van de minister om een onafhankelijk instituut in te richten dat beoordeelt of een pand voldoet aan de geldende veiligheidsnorm (10-5 Meijdam). Volgens de minister zou dit instituut niet alleen moeten beoordelen of een gebouw al dan niet aan de veiligheidsnorm voldoet, maar zou het instituut eveneens een oordeel moeten geven over binnen welke tijdspanne moet worden versterkt, met welke maatregelen en welk budget. In de [brief](#) van 14 januari 2019 van Groningse bestuurders en maatschappelijke organisaties is aangegeven dat het voor de regio alleen acceptabel is een onafhankelijk instituut in te richten als dit instituut alleen vaststelt of een

individueel gebouw aan de Meijdam-norm voldoet. Het oordeel van het instituut mag volgens de regio op geen enkele wijze inbreuk maken op de bewegingsruimte van de gemeenten, corporaties en inwoners om hun eigen uitvoeringsplan vorm te geven. Overigens is de regio van mening dat voor het publiek beleggen van de vaststelling of een pand aan de veiligheidsnorm voldoet, niet een nieuw en apart instituut vereist is. Deze taak kan logischerwijs ondergebracht worden bij het op te richten Instituut Mijnbouwschade (IM). De minister van EZK lijkt hier ook voor te voelen. In zijn [brief](#) voorafgaande aan het Kamerdebat op 16 januari jl. gaf hij al aan dat het zijn bedoeling is te zorgen voor samenhang tussen schade en versterken en dat de NCG en TCMG hebben afgesproken om de samenwerking te versterken. In zijn [brief](#) van 7 februari 2019 bevestigt de minister het voorgaande. Op deze manier wordt de versterkingsopgave met de schadeafhandeling verbonden. Onze [reactie](#) op het wetsvoorstel Instituut Mijnbouwschade hebben wij u toegestuurd bij [brief](#) van 3 augustus 2018 (2018-051670).

- Uitvoeringsorganisatie

Een tweede discussiepunt betreft de aansturing van de uitvoeringsorganisatie, de NCG. Net als nu zal er ook in het nieuwe besturingsmodel sprake zijn van een uitvoeringsorganisatie. De uitvoeringsorganisatie ondersteunt de lokale stuurgroepen bij het opstellen van lokale versterkingsplannen, brengt de lokale plannen samen tot een regionaal jaarplan en voert deze plannen uit. Over de aansturing van de uitvoeringsorganisatie in het nieuwe besturingsmodel zijn de regionale overheden, maatschappelijke organisaties en het Rijk nog met elkaar in overleg. De aansturing van de uitvoeringsorganisatie kan op verschillende manieren plaatsvinden. Het Rijk zou het opdrachtgever- en eigenaarschap van deze organisatie op zich kunnen nemen. Een andere variant is een gezamenlijke aansturing, dat wil zeggen door het Rijk en de regionale overheden samen. In beide varianten geldt dat een rol moet zijn weggelegd voor de maatschappelijke organisaties. Voor de regio is het van essentieel belang dat het Rijk bij de versterkingsopgave betrokken is en blijft. De regio hecht aan een gezamenlijke aanpak omdat alle overheidslagen (Rijk, provincie en gemeenten) een rol hebben bij de versterkingsaanpak en het gaat om een buitengewone, complexe materie waarbij ernaar wordt gestreefd om op zo kort mogelijke termijn te zorgen voor een stabiele uitvoering en randvoorwaarden. Rijk en regionale overheden zijn samen verantwoordelijk voor de versterkingsoperatie en de uitvoeringsdienst, waarbij de gemeenten opdrachtgever zijn voor de uitvoering van hun eigen versterkingsplan. De regio vindt het daarom van belang dat sprake is van een gezamenlijke aansturing van de uitvoeringsorganisatie.

Afsluitend

Op korte termijn vindt een Bestuurlijk Overleg plaats. Tijdens dit overleg wordt gesproken over de hoofdlijnen van een besturingsmodel voor de versterkingsoperatie, inclusief de hiervoor genoemde twee discussiepunten. Het resultaat van de besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg over de besturing van versterking wordt aan de colleges en de diverse volksvertegenwoordigingen ter besluitvorming voorgelegd. Wij streven ernaar deze besluitvorming zo spoedig mogelijk te laten plaatsvinden. Het is wat ons betreft van belang zo spoedig mogelijk zorg te dragen voor een heldere verdeling van taken en bevoegdheden als het gaat om de versterking. Voor de korte termijn geldt dat wij zoveel mogelijk willen werken overeenkomstig het nieuwe besturingsmodel.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, locosecretaris.

Bijlagen: Geen